MW-112 Seat No.________

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

Economics : CC-301

(Money, Financial System & Indian Economy-1)

Time : 3 Hours] [Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના અંક ગુણ સૂચવે છે.

1 (અ) (1) નાણું એટલે શું ? નાણાંના મુખ્ય કાર્યો ચર્ચો. 7

(2) નાણાંના પુરવઠાને અસર કરતા પરિબળો ચર્ચો. 7

અથવા

(અ) (1) નાણાંના ગૌણ કાર્યો ચર્ચો. 7

(2) ઉચ્ચ શક્તિશાળી નાણાંના ઉપયોગો સમજાવો. 7

(બ) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4

(1) કિંમતની ચૂકવણી માટે તથા અન્ય દેવાની પતાવટ માટે જેનો સૌ સ્વીકાર કરે છે, તે નાણું છે. આ વ્યાખ્યા કોણે રજૂ કરી છે ?

(A) કેઈન્સ (B) ક્રાઉથર

(C) રોબર્ટસન (D) માર્શલ

(2) નાણાંની ઉત્પત્તિ માટે જવાબદાર બાબત.........

(A) માનવબુદ્ધિ

(B) બેન્કિંગ પ્રથા

(C) સાટા પદ્ધતિની મુશ્કેલીઓ

(D) એક પણ નહીં

(3) રેડક્લિફ સમિતિએ નાણાંના પુરવઠા અંગે જે અભિગમ રજૂ કર્યો તે ______ છે.

(A) તરલતાનો અભિગમ

(B) સ્થિરતાનો અભિગમ

(C) (A) અને (B) બંને

(D) એક પણ નહીં

(4) ઉચ્ચ શક્તિશાળી નાણું એટલે ______.

(A) અનામત નાણું (B) અવેજ નાણું

(C) આધાર નાણું (D) (A) અને (C) બંને

2 (અ) નાણાં બજાર એટલે શું ? નાણાં બજારનું મહત્ત્વ સમજાવી નાણાં બજારના લક્ષણો ચર્ચો. **14**

અથવા

(અ) (1) વેપારી બેંકોનું મહત્ત્વ સમજાવો. **7**

(2) વેપારી બેંકનું સરવૈયું ચર્ચો. **7**

(બ) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : **3**

(1) રિઝર્વ બેંક વેપારી બેંકો પાસેથી ધિરાણ મેળવે છે ત્યારે જે દર ચૂકવે છે તે દર કયો દર કહેવામાં આવે છે ?

(A) કોલદર (B) રિવર્સ રેપોદર

(C) રેપોદર (D) વ્યાજદર

(2) સામાન્ય રીતે વેપારી બેંકો શેમાં રોકાણ કરે છે ?

(A) ડિબેન્ચર્સમાં (B) શેરમાં

(C) વીમાની પોલિસીમાં (D) સરકારી જામીનગીરીમાં

(3) સરકારી જામીનગીરીઓ ______ હોય છે.

(A) સંપૂર્ણપણે જોખમમુક્ત

(B) અનિશ્ચિતતાથી ભરપૂર

(C) જોખમકારક

(D) અવિશ્વસનીય

3 (અ) બેંકની શાખ સર્જનની પ્રક્રિયા તેની મર્યાદાઓ સહિત સમજાવો. **14**

અથવા

(અ) ટૂંકનોંધ લખો :

(1) જિલ્લા સહકારી મધ્યસ્થ બેંકના કાર્યો **7**

(2) IDBIના કાર્યો **7**

(બ) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : **4**

(1) ભારતમાં નિકાસ-આયાત બેંકની કામગીરી ક્યારથી શરૂ થઈ ?

(A) 1, માર્ચ 1982
(B) 1, એપ્રિલ 1982
(C) 1, જાન્યુઆરી 1982
(D) 1, એપ્રિલ 1985

(2) નાબાર્ડની શરૂઆત ક્યારે થઈ ?

(A) 1982 (B) 1991
(C) 1992 (D) 2002

(3) વિકાસલક્ષી બેંક ______ કાર્ય કરે છે.

(A) ઉત્પાદકીય હેતુ માટે ધિરાણ પૂરું પાડવું.
(B) મધ્યમ અને લાંબા ગાળાનું ધિરાણ પૂરું પાડવું
(C) સમતોલ પ્રાદેશિક વિકાસનું.
(D) ઉપરના ત્રણેય કાર્ય

(4) ભારતમાં કયા કાયદાથી સહકારી બેંકો અસ્તિત્વમાં આવી ?

(A) 1904ના કાયદાથી (B) 1951ના કાયદાથી
(C) 1991ના કાયદાથી (D) 1912ના કાયદાથી

4 (અ) ક્રેડિટ કાર્ડ એટલે શું ? તેના લાભ અને ગેરલાભ ચર્ચો. **14**

અથવા

(અ) આર.ટી.જી.એસ. અને એન.ઈ.એફ.ટી.ના ફાયદા અને ગેરફાયદા ચર્ચો. **14**

(બ) બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

(1) 2004માં આર.ટી.જી.એસ. કોના દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ છે ?

(A) IDBI (B) RBI

(C) SBI (D) ઉપરના ત્રણેય

(2) RBI દ્વારા NEFTની શરૂઆત ક્યારથી થઈ ?

(A) 2001 (B) 2002

(C) 2004 (D) 2005

(3) I.M.P.S.ની શરૂઆત ક્યારથી કરવામાં આવી ?

(A) 2001 (B) 2010

(C) 2011 (D) 2021

MW-113

Seat No.________

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

Marketing Management Practice : CC-302

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

સૂચના : પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલા અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) સેવાની વ્યાખ્યા આપો. સેવાઓનાં વિશિષ્ટ લક્ષણો ચર્ચો. 7

(બ) ગ્રાહક સંબંધોના સંચાલન કાર્યક્રમની રચના અને તેનું અમલીકરણ સમજાવો. 7

અથવા

1 (અ) ગ્રાહક સંબંધોનું સંચાલન એટલે શું ? ગ્રાહક સંબંધોના સંચાલનનાં લક્ષણો જણાવો. 7

(બ) ગ્રાહક પસંદગી અને ઓર્ડર પસંદગી વિશે વિગતે વર્ણનાત્મક નોંધ લખો. 7

(ક) ગ્રાહક સંતોષ માપવા માટેની પદ્ધતિઓ ટૂંકમાં સમજાવો. 4

2 (અ) આધુનિક છૂટક વેપારના વિવિધ સ્વરૂપોની ચર્ચા કરો. 7

(બ) ભારતના છૂટક વેપારની સમકાલીન પરિસ્થિતિ પર નોંધ લખો. 7

અથવા

2 (અ) "છૂટક વેચાણ ક્ષેત્રનું ભવિષ્ય ઊજળું છે." તમે સંમત છો ? શા માટે ? 7

(બ) શોપિંગ મોલ્સનો અર્થ આપી શોપિંગ મોલ્સની ચાવીરૂપ બાબતો વિસ્તૃત રીતે સમજાવો. 7

(ક) નફા વગરની વિતરણ કડી કોને કહેવાય ? 3

3 (અ) ગ્રામીણ માર્કેટિંગની વ્યાખ્યા આપી તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. 7

(બ) ગ્રામીણ બજારના ભૌગોલિક અને વસ્તીવિષયક આધારોની ચર્ચા કરો. 7

અથવા

3 (અ) ગ્રામીણ માર્કેટિંગના મુખ્ય ચાલક બળો જણાવો. 7

(બ) ગ્રામીણ બજારમાં માહિતી સંચાર માટે ઉપયોગી માધ્યમો જણાવો. 7

(ક) વેચાણ કર્મચારી દળનું સંચાલન એટલે શું ? 4

4 (અ) કેસ સ્ટડી એટલે શું ? તેના વિવિધ ઉદ્દેશો જણાવો. 7

(બ) કેસ સ્ટડીને અસરકારક બનાવવા માટેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો ચર્ચો. 7

અથવા

4 (અ) કેસ સ્ટડીના ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો. 7

(બ) કેસ સ્ટડી તૈયાર કરવાની રીત સમજાવો. 7

(ક) રુડી (RUDI)ની સ્થાપના કયા ઉદ્દેશથી કરવામાં આવી ? 3

ENGLISH VERSION

MW-116 Seat No. ______

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

CC-304 : Business Statistics

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

1 (અ) શ્રેણીકને વ્યાખ્યાયિત કરી તેનું સામાન્ય સ્વરૂપ લખો. 7

(બ) વ્યસ્ત શ્રેણીકનો ઉપયોગ કરી નીચેના સમીકરણો ઉકેલો : 7

$2x-5y+z=1, \quad x+3y+2z=19, \quad -4x+y+5z=15$

અથવા

(અ) સમજાવો : 7

(1) વ્યસ્ત શ્રેણીક, (2) સંમિત શ્રેણીક, (3) એકમ શ્રેણીક

(બ) જો $A=\begin{bmatrix}2 & 3\\3 & 4\\4 & 5\end{bmatrix}_{3\times 2}$ $B=\begin{bmatrix}1 & 1 & 0\\4 & 5 & 3\end{bmatrix}_{2\times 3}$ 7

તો AB અને BA શોધો.

(ક) નીચેનાના જવાબ આપો : 4

(1) જો શ્રેણીક A 4×5 ક્રમનો અને શ્રેણીક B 5×4 ક્રમનો હોય તો AB શ્રેણીક કયા ક્રમનો હશે.

(a) 4×5 (b) 5×4

(c) 4×4 (d) એકપણ નહીં

(2) $A^{-1}\times A =$ ______

(a) A (b) $|A|$

(c) I (d) એકપણ નહીં

(3) જો $A = \begin{pmatrix} 2 & -1 \\ 1 & -1 \end{pmatrix}$ હોય તો $|A| =$ ______

(a) 1 (b) –3

(c) –1 (d) 3

(4) જો $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{pmatrix}$ હોય તો adj A = ______

(a) $\begin{pmatrix} 4 & -2 \\ -3 & 1 \end{pmatrix}$ (b) $\begin{pmatrix} -4 & 2 \\ 3 & -1 \end{pmatrix}$

(c) $\begin{pmatrix} 1 & 4 \\ 2 & 3 \end{pmatrix}$ (d) એકપણ નહીં

2 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : 7

સામયિક શ્રેણીના ઘટકો

(બ) ત્રણ વર્ષની ચલિત સરેરાશ લઈ વલણ શોધો, અલ્પકાલીન વધઘટ શોધો : 7

વર્ષ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
નફો	52	67	62	93	101	120	111	121	151

વર્ષ	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
નફો	200	218	155	200	240	257	271	286	312

અથવા

(અ) સામયિક શ્રેણી એટલે શું ? તેના ઉપયોગો લખો. 7

(બ) નીચેની માહિતી માટે સુરેખાનું અન્વાયોજન કરો અને વલણ શોધો. 7

વર્ષ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ઉત્પાદન	3	4	6	7	12	15	18

(ક) નીચેનાના ઉત્તર આપો : 4

મોસમ I, II, III, IV માટે નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. તેમની સરેરાશ અનુક્રમે 66.75, 58.25, 58, 60 તો

(i) સામાન્ય સરેરાશ

(ii) Q_1 માટે મોસમી સૂ. આંક

(iii) Q_3 માટે મોસમી સૂ. આંક

(iv) Q_4 માટે મોસમી સૂ. આંકની ગણતરી કરો.

3 (અ) ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં ચલન થવાના કારણોની ચર્ચા કરો. 7

(બ) $\overline{x}$ અને R આલેખની રચના કરી તમારા તારણો જણાવો : 7

ક્રમ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
$\overline{x}$	25	28	30	30	20	20	18	20	22	30
R	4	6	4	2	8	9	5	2	10	4

$\left[A_2 = 0.58,\ D_3 = 0,\ D_4 = 2.28\right]$

અથવા

$\overline{x}$ અને R આલેખ દોરો અને તમારા તારણો જણાવો : 14

ક્રમાંક	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
1	77	80	78	72	78
2	76	79	73	74	73
3	76	77	72	76	74
4	74	78	75	77	76
5	80	73	75	76	76
6	81	76	76	78	79
7	75	77	75	76	77
8	79	75	78	78	75
9	76	75	74	75	75
10	73	73	70	70	74

$A_2 = 0.58,\ D_3 = 0,\ D_4 = 2.28$

(ક) નીચેનાના જવાબ આપો : **3**

(1) $\overline{x}$ અને R આલેખ ______ વિતરણ ઉપર આધારિત છે.

(2) $\overline{x}$ આલેખની મધ્યરેખા (C.L.) ______ છે.

(3) R આલેખની ઉપલી નિયંત્રણ સીમા (U.C.L.) ______ છે.

4 (અ) સાનુક્રમના સિદ્ધાંત ઉપર ટૂંકનોંધ લખો : **7**

(બ) 100 એકમ હોય તેવા દરેક નિદર્શ 10 દિવસ લેવામાં આવ્યા, ખામી ધરાવતી વસ્તુઓની સંખ્યા નીચે મુજબ છે. np આલેખ દોરો. **7**

તારીખ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ખામીઓની સંખ્યા	8	12	2	20	10	15	6	20	13	4

અથવા

(અ) ટૂંકનોંધ લખો : **7**

(1) p અને np આલેખ

(2) C - આલેખ

(બ) C-આલેખની નિયંત્રણ સીમાઓ શોધી C-આલેખ દોરો. **7**

8	16	14	19	11	15	8	11	21	12	23	16
9	25	9	9	14	11	9	10	22	7	28	9

(ક) નીચેનાના ઉત્તર આપો : **3**

(1) p-આલેખની ઉપલી નિયંત્રણ સીમા ______ છે.

(2) આંકડાશાસ્ત્રીય ગુણવત્તા નિયંત્રણના શોધક ______ હતા.

(i) ડૉ. શુહાર્ટ (ii) ડૉ. ડી. એન. પટેલ

(iii) ડૉ. વારસેટ (iv) ડૉ. જોષી

(3) p-આલેખની નીચલી નિયંત્રણ સીમા (L.C.L.) ______ છે.

MW-117

Seat No.________

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

Business Law : CC-305

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : 70

1 (અ) કાયદેસર કરારના આવશ્યક તત્ત્વોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1 (અ) ભારતીય કરાર ધારા અન્વયેની સગીર અંગેની જોગવાઈઓ જણાવો. 14

(બ) એક કે બે લીટીમાં જવાબ આપો : 4

(1) મુક્ત સંમતિ એટલે શું ?

(2) દરખાસ્તની વ્યાખ્યા આપો.

(3) શરતી કરાર એટલે શું ?

(4) પુખ્તવયની વ્યાખ્યા આપો.

2 (અ) અવેજની વ્યાખ્યા આપી અવેજનું મહત્ત્વ સમજાવો. 14

અથવા

2 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : 14

(1) લગ્ન અવરોધક સમજૂતી

(2) જુગારી કરારો

(બ) નીચેના વિધાનો ખરા છે કે ખોટા તે જણાવો : 3

(1) નવા કરાર માટે અવેજ જરૂરી નથી.

(2) વ્યક્તિના લગ્ન પર અંકુશ મૂકતી દરેક સમજૂતી રદબાતલ છે.

(3) દરખાસ્ત નિશ્ચિત વ્યક્તિને જ થઈ શકે.

3 (અ) આબકારી જકાતના વિવિધ પ્રકારો વિસ્તૃત રીતે જણાવો. 14

અથવા

3 (અ) વધારાની કસ્ટમ ડ્યૂટી અને વધારાની વિશિષ્ટ કસ્ટમ ડ્યૂટી વિષે ટૂંકનોંધ લખો. 14

(બ) વ્યાખ્યા આપો : 4

(1) ઉત્પાદક

(2) ડ્યૂટીપાત્ર માલ

(3) જકાતપાત્ર માલ

(4) આયાત

4 (અ) 'વેચાણ' અને 'વેચાણ સમજૂતી' વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. 14

અથવા

4 (અ) ખરીદનાર સાવધાનનો નિયમ સમજાવો. 14

(બ) એક વાક્યમાં જવાબ આપો : 3

(1) માલ એટલે શું ?

(2) કોઈ પણ બે ગર્ભિત શરતો જણાવો.

(3) અણચૂકવ્યા વેચનારની વ્યાખ્યા લખો.

ENGLISH VERSION

MW-118

Seat No. ______

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

Cost & Financial Accounting : CE - 301 - A

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : 70

સૂચના : (1) જમણી બાજુના અંક જે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) જરૂરી ગણતરી તમારા જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.

1 (a) એક વસ્તુનું ઉત્પાદન ત્રણ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. પ્રક્રિયા - A, પ્રક્રિયા - B, પ્રક્રિયા - C. જુદી જુદી પ્રક્રિયાઓની વિગતો નીચે મુજબ છે : **14**

વિગત	પ્રક્રિયા - A	પ્રક્રિયા - B	પ્રક્રિયા - C
કાચો માલ	રૂ. 27,000	રૂ. 24,500	રૂ. 6,840
મજૂરી	રૂ. 10,000	રૂ. 10,000	રૂ. 12,000
સીધા ખર્ચા	રૂ. 3,000	રૂ. 4,000	રૂ. 8,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચા (મજૂરના %)	200%	200%	200%
સામાન્ય બગાડ	10%	10%	10%
ભંગારની ઉપજ (એકમદીઠ)	રૂ. 2	રૂ. 5	રૂ. 10
ખરેખર ઉત્પાદનના એકમો	9,000	8,200	7,200

10,000 એકમો, એકમદીઠ રૂ. 5ની કિંમતે પ્રક્રિયા - Aમાં દાખલ કરેલા છે. પ્રક્રિયાઓના ખાતાઓ તૈયાર કરો અને અસામાન્ય બગાડ અથવા અસામાન્ય વધારા અંગેના ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

(a) (i) ઉપપેદાશની હિસાબોમાં નોંધ કરવાની પદ્ધતિઓ જણાવો. **7**
(ii) પ્રક્રિયા પડતર અને જોબ પડતર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **7**

(b) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો : **4**

(1) પ્રક્રિયા પડતરમાં અસામાન્ય નુકસાનની રકમ ઉધારાય છે ______.
(A) વેપાર ખાતે (B) નફા-નુકસાન ખાતે
(C) પાકા સરવૈયામાં (D) પ્રક્રિયા ખાતે

(2) જાવકમાલ ગાડાભાડું પ્રક્રિયાના હિસાબોમાં ______ તરીકે સમાવવામાં આવે છે.
(A) ઓફિસ ખર્ચ (B) વેચાણ-વિતરણ ખર્ચ
(C) કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ (D) આમાંથી એકપણ નહિ

(3) દાખલ કરેલ એકમો 2,000, ખરેખર ઉત્પાદન 1,700 એકમો, સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમોના 10%, તો અસામાન્ય બગાડના એકમો કેટલા ?

(A) 300 (B) 400

(C) 100 (D) 350

(4) __________ એ માલ અને પ્રક્રિયાના કુદરતી પરિબળને કારણે અટકાવી ન શકાય તેવું નુકસાન છે.

(A) અસામાન્ય બગાડ (B) સામાન્ય બગાડ

(C) અસામાન્ય નફો કે લાભ (D) સામાન્ય નફો કે લાભ

2 (a) સોનલ લિ.એ એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. તે ત્રણ પ્રક્રિયામાંથી પસાર થાય છે. તેની માર્ચ, 2022 દરમિયાનના ઉત્પાદનને લગતી માહિતી નીચે મુજબ છે : **14**

વિગત	**પ્રક્રિયા - 1 રકમ (રૂ.)**	**પ્રક્રિયા - 2 રકમ (રૂ.)**	**પ્રક્રિયા - 3 રકમ (રૂ.)**	**તૈયાર માલ રકમ (રૂ.)**
શરૂઆતનો સ્ટૉક	40,000	48,000	32,000	1,20,000
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	80,000	84,000	1,20,000	–
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	60,000	60,000	64,000	–
ઉત્પાદનના શિરોપરી ખર્ચા	56,000	24,000	1,60,000	–
આખરસ્ટૉક	20,000	24,000	16,000	60,000
દરેક પ્રક્રિયા પડતર પર નફો	$33\frac{1}{3}\%$	25%	25%	–
શરૂઆતના સ્ટૉક પર આંતરપ્રક્રિયા નફો	–	8,000	8,000	44,000

દરેક પ્રક્રિયાનો સ્ટૉક પ્રાથમિક પડતરને ધોરણે આંકવામાં આવે છે અને તૈયાર માલનો સ્ટૉક જે કિંમતને પ્રક્રિયા - 3માંથી મળે છે તે કિંમતેજ આંકવામાં આવે છે. તે સમય દરમિયાન વેચાણ રૂ. 14,00,000નું થયું છે.

નીચે મુજબ તૈયાર કરો અને ગણતરી કરો :

(1) દરેક તબક્કે નફો દર્શાવતા પ્રક્રિયા ખાતા.

(2) ખરેખર નફો દર્શાવતું પત્રક.

અથવા

2 (a) એક કારખાનામાં ડિસેમ્બર-2022 દરમિયાન 15,000 એકમો ઉત્પાદનની પ્રક્રિયામાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. તે પૈકી 12,000 એકમો તૈયાર કરીને બીજી પ્રક્રિયામાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા. 2,000 એકમો મહિનાના અંતે અર્ધતૈયાર સ્થિતિમાં હતા. સામાન્ય બગાડનું પ્રમાણ 10% જેટલું ગણાય છે. 14

ઉત્પાદન અંગે નીચે મુજબનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો :

માલસામાન .... રૂ. 1,10,700

મજૂરી ....રૂ. 63,500

શિરોપરી ખર્ચા ....રૂ. 75,000

અર્ધતૈયાર એકમોની પૂર્ણતાની કક્ષા નીચે મુજબ હતી :

માલસામાન 70%

મજૂરી 60%

શિરોપરી ખર્ચા 50%

ભંગારનું વેચાણ એકમદીઠ રૂ. 5 લેખે થાય છે.

ઉપરની વિગતો પરથી તૈયાર કરો :

(1) પૂર્ણ એકમોનું પત્રક (2) પડતરનું પત્રક

(3) મૂલ્યાંકન પત્રક (4) પ્રક્રિયા ખાતું

(5) સામાન્ય બગાડ ખાતું

(b) બહુ-વિકલ્પીય પ્રશ્નો : 4

(1) પહેલી પ્રક્રિયાની પડતર રૂ. 1,50,000 છે. જો ફેરબદલી કિંમત પર 25% નફો ગણવાનો હોય તો નફાની રકમ ________ થશે.

(A) રૂ. 50,000 (B) રૂ. 30,000

(C) રૂ. 37,500 (D) એક પણ નહિ

(2) નીચેના પૈકી કયા સાહસમાં ઘણે ભાગે પ્રક્રિયા પડતર પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) બિયર બનાવતું કારખાનું (B) બેકરી

(C) મોટરકારનું ગેરેજ (D) પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ

(3) પ્રક્રિયાના હિસાબોમાં પૂર્ણ એકમોની પદ્ધતિ મુજબ માલસામાનની એકમદીઠ પડતર શોધવા માટે કયું પત્રક બનાવવામાં આવે છે ?

(A) પ્રક્રિયા ખાતું

(B) મૂલ્યાંકનનું પત્રક

(C) પૂર્ણ એકમોની ગણતરી દર્શાવતું પત્રક

(D) પડતરનું પત્રક

(4) તૈયાર માલની અંદાજી પડતર જાણવા માટે, પડતરના દરેક તત્વો માટે, અર્ધતૈયાર માલના સ્ટૉકને પૂર્ણ એકમોમાં રૂપાંતર કરવા આવે છે.

(A) ખરું (B) ખોટું

(C) અધુરું (D) કંઈ ન કહી શકાય

3 (a) રિયા લિ. અને દિયા લિ.નું તા. 1-4-2022ના રોજ સંયોજન કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. આ માટે રિયા લિ. એ દિયા લિ.નો ધંધો સમાવી લેવાનો છે. આ તારીખે બંને કંપનીઓનાં પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે: 14

તા. 31-3-2022ના રોજના પાકા સરવૈયા

વિગત	નોંધ	રિયા લિ. રકમ (રૂ.)	દિયા લિ. રકમ (રૂ.)
I ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :			
(1) શૅરહોલ્ડરોનાં ભંડોળો :			
(અ) શૅરમૂડી :			
ઈક્વિટી શૅર દરેક રૂ. 10નો શૅર		24,00,000	14,40,000
12% પ્રેફ. શૅર દરેક રૂ. 100નો પૂરા ભરપાઈ		10,56,000	8,16,000
(બ) અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત		2,40,000	1,20,000
નિકાસ નફા અનામત		1,44,000	96,000
રોકાણ વળતર અનામત		–	48,000
નફા-નુકસાન ખાતું		3,60,000	2,40,000
(2) બિન ચાલુ દેવાં :			
(અ) લાંબાગાળાનાં ઉછીના નાણાં			
14%ના ડિબેન્ચર દરેક રૂ. 100નો		2,40,000	1,68,000
(3) ચાલુ દેવાં :			
(અ) વેપારી દેવાં :			
લેણદારો		2,16,000	1,68,000
દેવીહૂંડી		96,000	72,000
કુલ		**47,52,000**	**31,68,000**
II મિલકતો :			
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :			
(અ) કાયમી મિલકતો		30,36,000	17,28,000
(બ) બિન ચાલુ રોકાણો		3,36,000	2,40,000
(2) ચાલુ મિલકતો		13,80,000	12,00,000
કુલ		**47,52,000**	**31,68,000**

રિયા લિ. એ ખરીદ કિંમત નીચે મુજબ ચૂકવી.

(1) દિયા લિ.ના ઈક્વિટી શેરહોલ્ડરોને પોતાનો રૂ. 10નો એક એવા 1,68,000 ઈક્વિટી શેર પૂરેપૂરા ભરપાઈ થયેલા.

(2) દિયા લિ.નાં પ્રેફ. શેરહોલ્ડરોને 14%ના રૂ. 100નો એક એવા 8,976 પ્રેફરન્સ શેર આપશે.

(3) દિયા લિ.ના ડિબેન્ચરહોલ્ડરોને 15%ના ડિબેન્ચર એવી શર્તે આપવાં કે જેથી તેમને 10% પ્રીમિયમ મળે.

(4) દિયા લિ.ની કાનૂની અનામતો હજૂ બે વર્ષ સુધી રાખવી જરૂરી છે.

નીચેના સંજોગોમાં સંયોજન પછીનું પાકું સરવૈયું બનાવો :

(અ) જો સંયોજન વિલીનીકરણ સ્વરૂપનું હોય.

(બ) જો સંયોજન ખરીદી સ્વરૂપનું હોય.

અથવા

(a) સમજાવો :

(1) સંયોજનની હિતોના જોડાણની પદ્ધતિ અને ખરીદ પદ્ધતિનો તફાવત જણાવો. 7

(2) હિસાબી ધોરણ - 14ના સંદર્ભમાં વિલીનીકરણ અને ખરીદ સ્વરૂપના સંયોજન વિશે સમજાવો. 7

(b) બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો : 3

(1) ચોખ્ખી મિલકતો + પાઘડી = __________.

(A) મૂડી અનામત (B) કુલ મિલકતો

(C) ખરીદ કિંમત (D) કુલ દેવાં

(2) વેચનાર કંપની વિસર્જન ખર્ચ ચૂકવવાનું સ્વીકારે ત્યારે વેચનાર કંપની તે ખર્ચ __________.

(A) પાઘડી ખાતે ઉધારે

(B) બેંક ખાતે ઉધારે

(C) માલ-મિલકત નિકાલ ખાતે ઉધારે

(D) મૂડી અનામત ખાતે ઉધારે

(3) નવી કંપની પાસેથી મળેલા શેર __________.

(A) બજાર કિંમતે નોંધાય છે (B) સરેરાશ કિંમતે નોંધાય છે

(C) દાર્શનિક કિંમતે નોંધાય છે (D) ઉપરનામાંથી એકપણ નહિ

4 (a) પિના અને પૂનમ લિમિટેડનાં તા. 31-3-2022ના રોજના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે : 14

વિગત	નોંધ	પિના લિ. રકમ (રૂ.)	પૂનમ લિ. રકમ (રૂ.)
I ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :			
(1) શૅરહોલ્ડરોના ભંડોળો :			
(અ) શૅરમૂડી :			
ઈક્વિટી શૅર દરેક રૂ. 100નો પૂરો ભરાયેલ		8,00,000	–
ઈક્વિટી શૅર દરેક રૂ. 100નો રૂ. 50 લેખે ભરાયેલ		–	6,00,000
(બ) અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત		1,00,000	–
(2) બિન ચાલુ દેવાં :			
(અ) લાંબા ગાળાનાં ઉછીના નાણાં :			
10%ના ડિબેન્ચર્સ		3,00,000	2,00,000
(3) ચાલુ દેવાં :			
(અ) વેપારી દેવાં :			
લેણદારો		3,00,000	3,00,000
કુલ		**15,00,000**	**11,00,000**
II મિલકતો :			
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :			
(અ) દશ્ય કાયમી મિલકતો		10,80,000	6,00,000
(બ) બિન ચાલુ રોકાણો :			
(બ.કિં. રૂ. 1,00,000)		–	90,000
(ક) અન્ય બિન ચાલુ મિલકતો :			
નફા-નુકસાન ખાતું		–	1,00,000
પ્રાથમિક ખર્ચ		60,000	22,000
(2) ચાલુ મિલકતો		3,60,000	2,88,000
કુલ		**15,00,000**	**11,00,000**

તા. 1-4-2022ના રોજથી પિના લિમિટેડે પૂનમ લિમિટેડને નીચેની શરતોએ સમાવી લેવાનું નક્કી કર્યું.

(1) પિના લિમિટેડના ચોપડે દર્શાવેલ કાયમી મિલકતો તેની બજાર કિંમત કરતાં 10% ઓછી છે. જ્યારે પૂનમ લિ.ની ચાલુ મિલકતોમાં રૂ. 88,000નો સ્ટૉક છે, જે 10% વધુ કિંમતે આંકવામાં આવેલ છે.

(2) ખરીદકિંમત પેટે પૂનમ લિમિટેડના 10 ઈક્વિટી શૅરના બદલામાં પિના લિમિટેડના 3 ઈક્વિટી શૅરો પૂરા ભરાયેલા ગણી બંને કંપનીના શૅરોની આંતરિક કિંમત ધ્યાનમાં લઈને આપવા અને જરૂરી રકમ રોકડમાં ચૂકવવી.

તૈયાર કરો :

(1) પૂનમ લિમિટેડના ચોપડે જરૂરી ખાતાઓ તૈયાર કરો.

(2) પિના લિમિટેડના ચોપડે આમનોંધ આપો.

અથવા

(a) એસ. લિમિટેડનું તા. 1લી એપ્રિલ, 2022ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : **14**

વિગત	નોંધ	રકમ (રૂ.)
I ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :		
(1) શૅરહોલ્ડરોના ભંડોળો :		
(અ) શૅરમૂડી :		
રૂ. 1નો એક એવા 1,50,000 ઓર્ડિનરી શૅર પૂરેપૂરા ભરપાઈ થયેલા		1,50,000
રૂ. 1નો એક એવા 6%ના 50,000 ક્યુ. પ્રેફરન્સ શૅર પૂરેપૂરા ભરપાઈ થયેલા		50,000
(2) બિન ચાલુ દેવાં :		
(અ) લાંબાગાળાનાં ઉછીનાં નાણાં :		
5%ના ડિબેન્ચર		30,000
(3) ચાલુ દેવાં :		
(અ) વેપારી દેવાં :		
લેણદારો		20,000
કુલ		**2,50,000**
II મિલકતો :		
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :		
(અ) કાયમી મિલકતો :		
(i) દૃશ્ય મિલકતો : પરચૂરણ મિલકતો		1,64,500
(ii) અદૃશ્ય મિલકતો : પાઘડી		55,000
(બ) અન્ય બિન ચાલુ મિલકતો : નફા-નુકસાન ખાતું		30,000
(2) ચાલુ મિલકતો :		
(અ) રોકડ અને રોકડ સ્વરૂપની મિલકતો :		
બેંક સિલક		500
કુલ		**2,50,000**

બાહ્ય પુનઃરચના અંગે નીચેની યોજના મંજૂર થઈ :

(1) રૂ. 1નો એક એવા 3,25,000ની સત્તાવાર શૅરમૂડી સાથે પી. લિમિટેડ નામની એક નવી કંપની સ્થાપવી.

(2) જૂની કંપનીના દરેક ઓર્ડિનરી શૅર પેટે નવી કંપનીનો એક ઓર્ડિનરી શૅર આપવો, જેના પર શૅરદીઠ 50 પૈસા ભરપાઈ થયેલા ગણવાના છે.

(3) જૂની કંપનીના દરેક પ્રેફરન્સ શૅરના બદલામાં નવી કંપનીના બે ઓર્ડિનરી શૅર આપવા, જેના પર શૅરદીઠ 50 પૈસા ભરપાઈ થયેલ ગણવાના છે.

(4) જૂની કંપનીના ડિબેન્ચર હોલ્ડરોને નવી કંપનીના પૂરેપૂરા ભરપાઈ થયેલા 30,000 ઓર્ડિનરી શૅર આપવા.

(5) નવી કંપનીએ જૂની કંપનીના લેણદારો લઈ લેવા.

(6) બાકીના બહાર નહિ પાડેલા શૅર ડિરેક્ટરોએ લઈ લેવા અને તેના નાણાં ચૂકવી આપવા.

(7) પરચૂરણ મિલકતોમાંથી રૂ. 35,000 માંડી વાળવા.

ઉપરની વિગતો પરથી :

(1) એસ. લિમિટેડનું માલ-મિલકત નિકાલ ખાતું તથા અન્ય ખાતાં તૈયાર કરો.

(2) પી. લિમિટેડના ચોપડામાં આમનોંધ આપો.

(b) બહુ વિકલ્પીય પ્રશ્નો : **3**

(1) જ્યારે એક કંપની બીજી કંપનીનો ધંધો ખરીદી લે છે ત્યારે ________ અસ્તિત્વમાં આવે છે.

(A) સંયોજન (B) સમાવેશ

(C) બાહ્ય પુનઃરચના (D) આંતરિક પુનઃરચના

(2) સમાવેશ વખતે ખરીદ કિંમત પેટે આપવાના શૅરની બજાર કિંમત ન આપી હોય તો શૅરની ________ કિંમત નક્કી કરવી પડે છે.

(A) વ્યાજબી (B) આંતરિક

(C) દાર્શનિક (D) ઉપજ

(3) હિસાબી ધોરણ - 14ની જોગવાઈઓ કોને લાગુ પડતી નથી ?

(A) સમાવેશને (B) સંયોજનને

(C) આંતરિક પુનઃરચનાને (D) બાહ્ય પુનઃરચનાને

MW-121

Seat No. ______

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

Management Accountancy : CE-302A

(Core Elective)

Time : 2:30 Hours] [Total Marks : 70

સૂચના : જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગ રૂપે દર્શાવો.

1 (A) ટૂંકનોંધ લખો.

(i) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ અને પડતર હિસાબી પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો. 7

(ii) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિની મર્યાદાઓ. 7

અથવા

(A) ટૂંકનોંધ લખો.

(i) નાણાકીય પત્રકોના લક્ષણો જણાવો. 7

(ii) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિની મુખ્ય પદ્ધતિઓ. 7

(B) નીચેના બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 4

(1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ સૌથી વધારે કયા પક્ષકારને ફાયદાકારક છે?

(A) રોકાણકારોને (B) સંચાલકોને

(C) લેણદારોને (D) શેરહોલ્ડરોને

(2) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં ________નો ઉપયોગ થતો નથી.

(A) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ (B) એકમ પડતર પદ્ધતિ

(C) અંદાજપત્રીય અંકુશ (D) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિ

(3) જ્યાં અગાઉથી નક્કી કરેલ પડતરને ખરેખર પડતર સાથે સરખાવવામાં આવે છે તેવી પડતર પદ્ધતિને ________ કહેવાય.

(A) સીમાંત પડતર (B) પ્રમાણ પડતર

(C) ઐતિહાસિક પડતર (D) તફાવત પડતર

(4) મેનેજમેન્ટ એકાઉન્ટન્સીમાં કઈ પદ્ધતિ અને ટેકનીકનો ઉપયોગ થતો નથી?

(A) સેવા પડતર પદ્ધતિ (B) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિ

(C) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ (D) અંદાજપત્રીય અંકુશ

2 (A) દિપાલી લિ.ના તા. 31મી માર્ચ, 2021 અને 31મી માર્ચ, 2022ના રોજનાં પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે : 14

વિગત	નોંધ	31-03-2021 રૂ.	31-03-2022 રૂ.
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ			
(1) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળો :			
(અ) શેરમૂડી :			
ઈક્વિટી શેરમૂડી		1,50,000	2,00,000
10%ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી		1,00,000	1,25,000
(બ) અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત		50,000	62,500
નફા-નુકસાન ખાતું		15,000	17,500
(2) બિન ચાલુ દેવાં :			
(અ) લાંબાગાળાના ઉછીના નાણાં :			
12%ના ડિબેન્ચર		50,000	50,000
(બ) લાંબાગાળાની જોગવાઈઓ :			
સ્ટાફ પ્રોવિડન્ટ ફંડ		30,000	35,000
(3) ચાલુ દેવાં :			
(અ) વેપારી દેવાં :			
લેણદારો		40,000	45,000
દેવીહૂંડી		10,000	7,500
(બ) અન્ય ચાલુ દેવાં :			
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ		5,000	7,500
કુલ		4,50,000	5,50,000
II. મિલકતો :			
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :			
(અ) કાયમી મિલકતો :			
જમીન-મકાન		1,00,000	1,25,000
યંત્રો		1,25,000	1,45,000
ફર્નિચર		30,500	37,500
(બ) અન્ય બિન ચાલુ મિલકતો :			
પ્રાથમિક ખર્ચા		7,500	5,000
(2) ચાલુ મિલકતો :			
(અ) માલસામગ્રી : સ્ટોક		75,000	90,000
(બ) વેપારી લેણાં :			
દેવાદારો		60,000	75,000
લેણી-હૂંડી		15,000	20,000
(ક) રોકડ અને રોકડ સમાન :			
રોકડ સિલક		12,000	17,500
(ડ) અન્ય ચાલુ મિલકતો :			
અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચા		25,000	35,000
કુલ		4,50,000	5,50,000

વધારાની માહિતી :

વિગત	2020-21 રૂ.	2021-22 રૂ.
કુલ વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણનો 4/5 ભાગ છે)	3,15,000	4,05,000
કાચો નફો	1,26,000	1,86,300
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાંનો, કરવેરાનો દર 50% છે)	1,25,125	1,80,000

તા. 1-04-2020ના રોજનો સ્ટોક રૂ. 65,000 છે.

ઉપરની માહિતી પરથી બંને વર્ષ માટે નીચેના ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો.

(1) ચાલુ ગુણોત્તર

(2) સ્ટોક ગુણોત્તર

(3) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 360 દિવસો)

(4) ઈક્વિટી શેરમૂડી પર વળતરનો દર

અથવા

(A) અલ્પા લિ.નું તા. 31-03-2022ના રોજનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે : **14**

વિગત	નોંધ	રકમ રૂ.
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :		
(1) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળો :		
(અ) શેરમૂડી :		
દરેક રૂ. 10નો તેવા ઈક્વિટી શેર		5,00,000
8%ના પ્રેફરન્સ શેર, દરેક રૂ. 100નો		2,50,000
(બ) અનામત અને વધારો :		
સામાન્ય અનામત		2,00,000
નફા-નુકસાન ખાતું		1,00,000
(2) બિન ચાલુ દેવાં :		
(અ) લાંબાગાળાના ઉછીના નાણાં :		
10%ના ડિબેન્ચર		2,50,000
(બ) લાંબાગાળાની જોગવાઈઓ :		
કામદાર નફા ભાગ ભંડોળ		25,000
(3) ચાલુ દેવા :		
(અ) વેપારી દેવાં :		
લેણદારો		1,00,000
દેવીહૂંડી		25,000
(બ) અન્ય ચાલુ દેવાં :		
બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ		50,000
કુલ		**15,00,000**

II. મિલકતો :			
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :			
(અ) કાયમી મિલકતો			9,00,000
(બ) બિન ચાલુ રોકાણો : રોકાણો			1,45,000
(ક) અન્ય બિન ચાલુ મિલકતો : ડિબેન્ચર વટાવ			5,000
(2) ચાલુ મિલકતો :			
(અ) માલસામગ્રી : સ્ટોક			2,50,000
(બ) વેપારી લેણાં :			
દેવાદારો			1,50,000
લેણી-હૂંડી			25,000
(ક) રોકડ અને રોકડ સમાન :			
રોકડ સિલક			25,000
કુલ			**15,00,000**

વધારાની માહિતી :

(1) કુલ વેચાણ (રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણનો 2/5 ભાગ છે) રૂ. 10,50,000

(2) કાચો નફો વેચાણ પડતરના 25% છે.

(3) વહીવટી, વેચાણ અને નાણાકીય ખર્ચા રૂ. 60,000 છે.

(4) કરવેરાનો દર 50% છે.

(5) શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ. 1,50,000 છે.

નીચેના ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો :

(1) કાચા નફાનો ગુણોત્તર

(2) સ્ટોક ગુણોત્તર

(3) પ્રવાહી ગુણોત્તર

(4) માલિકી ગુણોત્તર

(5) ઈક્વિટી મૂડી પર વળતરનો દર

(6) દેવાદાર ગુણોત્તર (વર્ષના 300 દિવસો)

(7) મૂડી ગીયરિંગ ગુણોત્તર

(B) નીચેના બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 4

(1) જો સ્ટોક ઉથલો 5 વખત હોય અને શરૂઆતનો સ્ટોક આખરના સ્ટોક કરતાં રૂ. 20,000 ઓછો હોય તથા સરેરાશ સ્ટોક રૂ. 40,000 હોય તો ખરીદી શોધો.

(A) રૂ. 2,20,000 (B) રૂ. 2,40,000

(C) રૂ. 2,10,000 (D) રૂ. 2,00,000

(2) નીચેના પૈકી કયા ગુણોત્તરમાં ચોખ્ખા નફામાંથી પ્રેફરન્સ ડિવિડન્ડ બાદ કરવામાં આવે છે?

(A) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ પર વળતર

(B) રોકેલી મૂડી પર વળતર

(C) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર

(D) ઈક્વિટી શેરહોલ્ડરોના ભંડોળ પર વળતર

(3) જો કાચો નફો કુલ પડતરના 25% હોય, તો કાચા નફાનો ગુણોત્તર શોધો.

(A) 20% (B) 25%

(C) 33% (D) 30%

(4) એક કંપનીની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી રૂ. 50,000ની હોય તથા ડિબેન્ચર રૂ. 30,000ના હોય અને ઈક્વિટી શેરમૂડી રૂ. 4,00,000ની હોય તો ગીયરિંગ ગુણોત્તર નીચે મુજબ હશે :

(A) 15% (B) 10%

(C) 25% (D) 20%

3 (A) હિરલ લિ.નાં 31મી માર્ચના રોજના પાકા સરવૈયા નીચે મુજબ છે : 14

વિગત	નોંધ	31-3-2021 રૂ.	31-3-2022 રૂ.
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારીઓ :			
(1) શેરહોલ્ડરોના ભંડોળો :			
(અ) શેરમૂડી :			
દરેક રૂ. 100નો તેવા ઈક્વિટી શેર		1,00,000	2,50,000
10%ના પ્રેફરન્સ શેર, દરેક રૂ. 100નો, શેર દીઠ રૂ. 80 ભરપાઈ		40,000	25,000
(બ) અનામત અને વધારો :			
સામાન્ય અનામત		50,000	1,00,000
નફા-નુકસાન ખાતું		25,000	50,000
(2) બિન ચાલુ દેવાં :			
(અ) લાંબાગાળાના ઉછીના નાણાં :			
12%ના ડિબેન્ચરો		50,000	1,00,000
(બ) લાંબાગાળાની જોગવાઈઓ :			
સ્થિર મિલકતો પર ઘસારાની જોગવાઈ		20,000	30,000
કામદાર નફા ભાગ ભંડોળ		25,000	12,500
(3) ચાલુ દેવાં :			
(અ) વેપારી દેવાં :			
લેણદારો		1,00,000	1,50,000
(બ) અન્ય ચાલુ દેવાં :			
નહીં ચૂકવાયેલ ડિવિડન્ડ		-	2,500
(ક) ટૂંકાગાળાની જોગવાઈઓ :			
કરવેરાની જોગવાઈ		45,000	50,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ		25,000	30,000
કુલ		**4,80,000**	**8,00,000**

[Contd...

II. મિલકતો :			
(1) બિન ચાલુ મિલકતો :			
(અ) કાયમી મિલકતો :			
દૃશ્ય મિલકતો :			
જમીન-મકાન		1,00,000	2,50,000
યંત્રો		2,00,000	2,00,000
અદૃશ્ય મિલકતો :			
પાઘડી		25,000	20,000
(બ) બિન ચાલુ રોકાણો : રોકાણો		30,000	50,000
(ક) અન્ય બિન ચાલુ મિલકતો :			
ડિબેન્ચર વટાવ		-	2,500
(2) ચાલુ મિલકતો :			
(અ) માલસામગ્રી : સ્ટોક		45,000	2,00,000
(બ) વેપારી લેણાં :			
દેવાદારો		55,000	50,000
લેણી-હૂંડી		15,000	20,000
(ક) રોકડ અને રોકડ સમાન :			
રોકડ સિલક		10,000	7,500
કુલ		**4,80,000**	**8,00,000**

વધારાની માહિતી :

(1) એક યંત્ર રૂ. 25,000માં વેચેલ હતું. જેની પડતર કિંમત રૂ. 37,500 હતી અને તેના પર રૂ. 7,500 ઘસારો ગણવામાં આવેલ હતો. વળી, રૂ. 12,500નું એક યંત્ર માંડી વાળવાનું છે. (જેના પર પૂરો ઘસારો ગણવામાં આવેલ છે.)

(2) જમીન-મકાન પર રૂ. 5,000 અને યંત્રો પર રૂ. 25,000 ઘસારો ગણેલ હતો.

(3) વર્ષ દરમિયાન ડિબેન્ચર 10% વટાવથી બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા.

(4) તા. 31-3-2021નો આખર સ્ટોક પડતર કિંમત કરતાં 10% ઓછી કિંમતે દર્શાવેલ છે. જ્યારે તા. 31-3-2022નો આખર સ્ટોક પડતર કિંમતે દર્શાવેલ છે.

(5) કંપનીધારાની જોગવાઈઓનું પાલન કરી પ્રેફરન્સ શેર 10% પ્રીમિયમે પરત કરેલા છે. તે માટે સામાન્ય અનામતમાંથી મૂડી પરત અનામત ઊભું કરવામાં આવ્યું હતું.

(6) તા. 1-4-2021ના રોજ કંપનીએ બે ઈક્વિટી શેર દીઠ એક બોનસ શેર વહેંચેલ છે. જે અંગે મૂડી પરત અનામત અને બાકીની રકમનો સામાન્ય અનામતમાંથી ઉપયોગ કર્યો છે.

(7) વર્ષ દરમિયાન રૂ. 40,000 આવકવેરો ચૂકવવામાં આવ્યો હતો તથા વર્ષ દરમિયાન રૂ. 10,000 વચગાળાનું ડિવિડન્ડ તેમજ ગયા વર્ષનું ડિવિડન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવ્યું હતું.

(8) રૂ. 25,000ની પડતર કિંમતના રોકાણો 20% નફાથી વેચવામાં આવ્યા હતા.

ઉપરની માહિતી પરથી હિસાબી ધોરણ-3 મુજબનું રોકડ પ્રવાહનું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

(A) (i) રોકડ પ્રવાહ-પત્રકની ઉપયોગિતા જણાવો. 7

(ii) રોકડ પ્રવાહ-પત્રક અને ભંડોળ પ્રવાહ-પત્રક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 7

(B) નીચેના બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 3

(1) યંત્રના વેચાણની ઉપજમાંથી મળતો રોકડ પ્રવાહ એ _______ છે.

(A) નાણાકીય પ્રવૃત્તિ (B) કામગીરી પ્રવૃત્તિ

(C) રોકાણ પ્રવૃત્તિ (D) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં

(2) ડિબેન્ચર બહાર પાડવાથી મળતો રોકડ પ્રવાહ એ _______ છે.

(A) કામગીરી પ્રવૃત્તિ (B) નાણાકીય પ્રવૃત્તિ

(C) રોકાણ પ્રવૃત્તિ (D) ઉપરનામાંથી એકેય નહીં

(3) રોકડ પ્રવાહ પત્રક હિસાબી ધોરણ _______ પ્રમાણે તૈયાર કરવામાં આવે છે.

(A) 2 (B) 6

(C) 3 (D) 10

4 (A) મુકેશ લિ.ની નીચેની વિગતોને આધારે તા. 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો. 14

માસ	**કુલ વેચાણ**	**ઉધાર ખરીદી**	**મજૂરી**	**પરોક્ષ ખર્ચા**
ઓગસ્ટ	2,10,000	1,20,000	45,000	48,000
સપ્ટેમ્બર	2,40,000	1,50,000	60,000	54,000
ઓક્ટોબર	2,70,000	1,80,000	66,000	57,000
નવેમ્બર	3,00,000	1,80,000	67,500	60,000
ડિસેમ્બર	3,30,000	1,95,000	75,000	60,000

વધારાની માહિતી :

(1) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ અને 60% ઉધાર વેચાણ ધારો.

(2) જો તે જ માસમાં વેચાણનાં નાણાં મળે તો 5% રોકડ વટાવ આપવાનો છે.

(3) દેવાદારો પાસેથી 40% નાણાં બીજા મહિનામાં વસુલ થાય છે અને બાકીના ત્યાર પછીના મહિનામાં મળે છે.

(4) પરોક્ષ ખર્ચમાં સ્થિર મિલકતોના ઘસારાના માસિક રૂ. 7,500 લેખે સમાવેશ થાય છે.

(5) લેણદારોએ આપેલ શાખનો સમયગાળો 2 માસનો છે.

(6) સમયગાળો : મજૂરી 1/2 માસ અને પરોક્ષ ખર્ચ 2 માસ.

(7) 1લી ઓક્ટોબરના રોજ રોકડ સિલક રૂ. 15,000 હતી.

(8) ડિસેમ્બર, 2021 મકાનની ખરીદીનો રૂ. 15,000નો હપ્તો ચૂકવવો પડશે.

અથવા

(A) (i) રવી કંપની પોતાનું ઉત્પાદન અંદાજપત્ર બનાવવા માંગે છે. તે ત્રણ વસ્તુઓ અ, બ અને ક વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે. ત્રણે વસ્તુઓ માટે 2021નું વેચાણ અંદાજપત્ર અનુક્રમે 25,000, 20,000 અને 30,000 એકમોનું વેચાણ દર્શાવે છે. ત્રણે માટે શરૂઆતનો સ્ટોક અને આખરના સ્ટોકની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે : 7

વસ્તુ	શરૂઆતનો સ્ટોક	આખરનો સ્ટોક
અ	5,000 એકમો	6,000 એકમો
બ	3,000 એકમો	2,500 એકમો
ક	6,000 એકમો	9,000 એકમો

ઉપરની માહિતી પરથી 2021ના વર્ષનું ઉત્પાદન અંદાજપત્ર તૈયાર કરો. 7

(ii) બજેટરી અંકુશના ફાયદા જણાવો. 3

(B) નીચેના બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(1) રોકડ અંદાજપત્ર _______ આયોજન માટે ઉપયોગી સાધન છે.

(A) ખરીદી (B) નાણાકીય

(C) ટેક્સ (D) વેચાણ

(2) ઓગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બર માસની મજૂરી અનુક્રમે રૂ. 12,000 અને રૂ. 15,000 છે. સમયગાળો 1/4 માસ છે. સપ્ટેમ્બર મહિનામાં કેટલી રકમ ચૂકવવામાં આવશે?

(A) રૂ. 14,000 (B) રૂ. 14,250

(C) રૂ. 12,750 (D) રૂ. 11,250

(3) રોકડ અંદાજપત્રની મર્યાદાના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું છે?

(A) તેને કારણે રોકડની વ્યવસ્થા ક્યારે કરવી તે નક્કી થઈ શકતું નથી

(B) રોકડની આવક જાવકનો અંદાજ મૂકવાનું કાર્ય મુશ્કેલ નથી.

(C) મૂડીખર્ચની યોજના નક્કી કરવા માટે તે બિલકુલ ઉપયોગી નથી.

(D) તે ખર્ચાળ હોવાથી નાની પેઢીઓ તે અપનાવી શકતી નથી.

ENGLISH VERSION

Instruction: Show necessary calculations in support of your answer.

1 (A) Write short notes on:

(i) Difference Between Management Accountancy and Cost Accountancy. 7

(ii) Limitations of Management Accounting. 7

OR

(A) Write short notes on:

(i) Characteristics of Financial Statements. 7

(ii) Main methods of Management Accountancy. 7

JBQ-2356 Seat No. ________

B. Com. (Sem. II) Examination

June – 2022

SE 102 (D) : Secretarial Practice-II

(New Course)

Time : 2 Hours] [Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડાઓ પ્રશ્નનાં ગુણ દર્શાવે છે.

1 (અ) નિયમનપત્ર અંગે કંપનીધારાની જોગવાઈઓ જણાવો. 7

(બ) નિયમનપત્રમાં સમાવવામાં આવતી વિગતોની ચર્ચા કરો. 7

અથવા

1 (અ) તફાવત લખો : આવેદનપત્ર અને નિયમનપત્ર 7

(બ) નિયમનપત્રનો અર્થ અને મહત્ત્વ સમજાવો. 7

(ક) નીચે જણાવેલ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4

(1) કંપનીનો આંતરિક વહીવટ કરવા માટે કયો દસ્તાવેજ છે?

(a) આવેદનપત્ર (b) વિજ્ઞાપનપત્ર

(c) નિયમનપત્ર (d) એકપણ નહીં

(2) કંપનીના સાચા માલિકો કોણ છે?

(a) સરકાર (b) શેરહોલ્ડરો

(c) ડિબેન્ચર હોલ્ડરો (d) એકપણ નહીં

(3) શેરમૂડીથી મર્યાદિત જવાબદારીવાળી કંપની નિયમનપત્ર નહીં બનાવે તો તેને શું લાગુ પડશે?

(a) Table-A (b) Table-B

(c) Table-C (d) Table-D

(4) નિયમનપત્રના સંબંધમાં નીચેનામાંથી કયું ખોટું છે?

(a) ધ્યેય નક્કી કરવા અંગેના નિયમો

(b) શેર હપ્તા અંગેના નિયમો

(c) સંચાલક મંડળની સત્તા-ફરજો

(d) શેર ફેરબદલી અંગેના નિયમો

2 (અ) વિજ્ઞાપનપત્ર બહાર પાડવા અંગેની કંપનીધારાની જોગવાઈઓ જણાવો. 7

(બ) વિજ્ઞાપનપત્રમાં કઈ કઈ બાબતોનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે. 7

અથવા

2 (અ) વિજ્ઞાપનપત્રમાં ગેર રજૂઆત કરવા બદલ ડિરેક્ટરોની જવાબદારી જણાવો. 7

(બ) લઘુતમ ભરણું સમજાવો. 7

(ક) નીચે જણાવેલ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

(1) વિજ્ઞાપનપત્રની બાબતમાં નીચેની કઈ બાબત સાચી નથી?

(a) કંપનીએ બહાર પાડેલ દસ્તાવેજ છે

(b) વિજ્ઞાપનપત્ર લેખિત સ્વરૂપનું હોવું જોઈએ

(c) વિજ્ઞાપનપત્રમાં કંપનીનું નામ હોય છે

(d) કંપની રજિસ્ટ્રાર પાસે નોંધાવું ફરજિયાત નથી.

(2) ધંધો શરૂ કરવાનું પ્રમાણપત્ર કોણે મેળવવું પડે છે?

(a) ખાનગી કંપની (b) જાહેર કંપની

(c) ભાગીદારી પેઢી (d) એકાંકી વેપારી

(3) વિજ્ઞાપનપત્ર ....

(a) છપાવવું જરૂરી નથી

(b) છપાવવું જરૂરી છે

(c) મૌખિક સ્વરૂપમાં હોય તો ચાલે

(d) છૂટક માહિતી સ્વરૂપમાં હોય છે

3 (અ) તફાવત લખો : ડિરેક્ટર અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર. 7

(બ) ડિરેક્ટરના પ્રકારો જણાવો. 7

અથવા

3 (અ) ડિરેક્ટરની ફરજોની ચર્ચા કરો. 7

(બ) ડિરેક્ટરની દિવાની અને ફોજદારી જવાબદારીઓ જણાવો. 7

(ક) નીચે જણાવેલ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 4

(1) કંપનીનું વ્યક્તિત્વ ....

(a) સામૂહિક છે (b) વૈકલ્પિક છે

(c) કૃત્રિમ છે (d) કોઈ વ્યક્તિત્વ નથી

(2) મેનેજિંગ ડિરેક્ટરની નિમણૂક એક સાથે કેટલા વર્ષ માટે કરી શકાય છે?

(a) 3 વર્ષ (b) 5 વર્ષ

(c) 6 વર્ષ (d) 7 વર્ષ

(3) નીચેનામાંથી મેનેજિંગ ડિરેક્ટર તરીકે કોની નિમણૂક કરી શકાય?

(a) પ્રાઈવેટ લિ. કંપનીની

(b) ભાગીદારી પેઢીની

(c) વ્યક્તિની

(d) માન્ય સંસ્થાની

(4) જાહેર કંપનીમાં ઓછામાં ઓછા કેટલાં ડિરેક્ટરો હોવા જોઈએ?

(a) બે (b) ત્રણ

(c) ચાર (d) પાંચ

4 (અ) તમે લોન લેવા માંગો છો તે અંગેનો બેન્કને પત્ર લખો. 7

(બ) બેન્કમાં પેમેન્ટ સ્ટોપ કરવા માંગો છો તે અંગેનો બેન્કને પત્ર લખો. 7

અથવા

4 (અ) બેંકે તમારો ચેક અમાન્ય કરેલ છે, આ અંગે બેંકને ખુલાસો માંગતો પત્ર લખો. 7

(બ) બેન્કેમાં લોકરની સુવિધા મેળવવા અંગેનો પત્ર લખો. 7

(ક) નીચે જણાવેલ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 3

(1) દેશની તમામ પ્રકારની બેન્કને સૂચનાઓ આપવાનું અને નિયંત્રણ રાખવાનું કાર્ય કઈ સંસ્થા કરે છે.

(a) રિઝર્વ બેન્ક

(b) રાજ્ય સરકાર

(c) કેન્દ્ર સરકાર

(d) મહાનગરપાલિકાઓ

(2) બેન્કમાં લોકરની સુવિધા મેળવવા અંગે લખતા પત્રને કેવા પ્રકારનો પત્ર કહી શકાય?

(a) પ્રશંસા પત્ર (b) ફરિયાદ પત્ર

(c) આદેશ પત્ર (d) વિનંતી પત્ર

(3) બેન્ક સાથેના પત્ર વ્યવહારમાં જ્યારે પણ નાણાંની કોઈ રકમનો ઉલ્લેખ થતો હોય ત્યારે તે રકમ કેવી રીતે લખાવી જોઈએ?

(a) આંકડામાં

(b) શબ્દોમાં

(c) આંકડા અને શબ્દોમાં

(d) રોમન આંકડાથી

MW-114-115 Seat No.________

B. Com. (Sem. V) Examination

October - 2022

(1) Business Communication : CC-303

(New Course)

(2) Commercial Communication - CC – 116

(New Course) (Optional)

Time : 3 Hours] [Total Marks : 70

(1) Business Communication : CC-303

(New Course)

Instructions : (1) Figures to the right side indicate marks.
(2) Indicate your options clearly.

1 Write a detailed note on Business Ethics and Etiquettes. **18**

OR

Explain in detail the qualities of a successful leader.

2 Draft for publication in a daily newspaper a report of about 300 words on any one of the following : **17**

(a) A Tragic Train Accident

(b) Devastating Earthquake in Ladakh

(c) Opening Ceremony of 36th National Games at Modi Stadium, Ahmedabad by P.M. Narendra Modi.

3 Draft a condolence speech on the death of a prominent person of your town. **18**

OR

Draft a speech proposing a vote of thanks at the Annual Function of College.

4 (a) Draft resolutions on any two of the following topics : **8**

(a) Appointment of a Secretary.

(b) Declaration of dividend.

(c) Appointment of a Director

(d) Announcement of Annual General Meeting

(b) Rewrite the following sentences choosing the correct options : **9**

(1) ________ is a list of meeting activities arranged in order.

(A) Backlog (B) Budget

(C) Agenda (D) Power of Attorney

(2) ______ is a legal status of an insolvent person or an organization.

(A) Black Market (B) Deficit

(C) Entrepreneur (D) Bankruptcy

(3) ______ is a self-organizing group of individuals or companies to transact some specific business.

(A) Syndicate

(B) Subsidy

(C) Collateral Security

(D) Bankruptcy

(4) Money paid by government to some enterprises or industries to keep down the prices is known as ________.

(A) Syndicate

(B) Subsidy

(C) Collateral Security

(D) Bankruptcy

(5) _______ is a contract giving possession of a property on a fixed rent for a specific period.

(A) Mortgage (B) Loan

(C) Lease (D) Lien

(6) Lien on movable or immovable property given by a borrower to the lender as security for his/her loan is _______.

(A) Mortgage (B) Loan

(C) Lease (D) Lien

(7) ______ is the person to whom the shipment is to be delivered to whether by land, sea or air.

(A) Collateral Security

(B) Creditor

(C) Deficit

(D) Consignee

(8) _______ is a financial plan and a list of all planned expenses and revenues.

(A) Subsidy (B) Budget

(C) Syndicate (D) Entrepreneur

(9) An amount paid by way of reduction, return or refund on what has already been paid or contributed is known as _______.

(A) Surplus (B) Repo Rate

(C) Rebate (D) Royalties